

MAIG 1997 - ANY XIX - PREU 300 PTS - NÚM 59

Llum d'Oli

P O R R E R E S

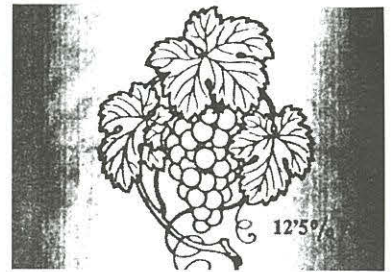

Activitats de l'agrupació4

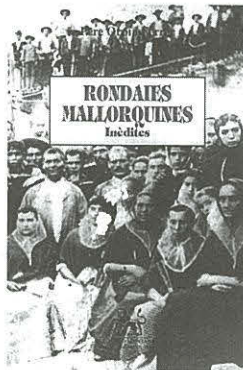
Entrevista20

El món del vi.....25

Notes Històriques7

Cultura popular22

Opinió26

Informació local10

Educació.....24

Esports30

Llum d'Oli

MAIG 1997 - N° 59
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita:
Agrupació Cultural de Porreres
Carrer Almoina, 67-1r.
Tel/Fax 64 71 86

Coordina:
Joana Mora i Cerdà

Consell de Redacció:
Gaspar Barceló i Barceló
Margalida Barceló i Taberner
Bernat Bauçà i Garau
Antoni Gornals i Mesquida
Vicenç Mari i Sastre
Ferran Ribas i del Blanco
Bartomeu Servera i Sitjar

Col.laboradors/es:
Julia Barceló i Auli
Joan Barceló i Bauçà
Maria Barceló i Crespi
Xim Barceló i Janer
Jaume Cerdà i Tomàs
Rafael Ferrà i Martorell
Grup d'Esplai
Grup Foganya
Francesc Grimalt
Miquel Morlà i Vicens
Rafel Picornell Serra
Biel Roig Bauçà
Aina Sansó Rosselló
Antoni Servera "Zeppe"
Joan Sorell Adrover
Mateu Sunyer Servera
Damià Vidal

Portada
Campanar de l'Església
Parroquial

Fotografies
Foto Vidal

Imprimeix
Planogràfica Balear, S.L.
Tel 60 48 32

Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors

FINS ON POT ARRIBAR LA IGNORÀNCIA D'UN GONELLISTA

Durant aquestes darreres setmanes hem pogut veure com els grups que ignoren les nostres arrels, la cultura i la història han creat un moviment d'activitats important, que tenen com a denominador comú la defensa de la llengua i la cultura castellanès. És ben trist veure que fins i tot aquests actes arriben a Porreres; a un comerç de la vila s'anuncien, es promocionen i es venen revistetes d'una anomenada "lengó del pobble bálëä".

Inicialment, aquesta gent va començar repartint uns més que tristes *panfletos* que demostren quin tipus de gent els envolten; després, continuaren amb un conferència d'Alejo Vidal Quadres, on ells mateixos varen discutir i demostrar la seva manca de criteri i de fonaments. Tot això ha arribat fins a l'absurd dels darrers atemptats contra persones i entitats, sense que de moment hagin carregat el mort a algú; recordem el cas, de no fa gaire anys, de l'incendi del repetidor de TV3 a les Balears, on el senyor Kaime Martorell encara braveja la seva malifeta.

El més perillós i lamentable de tot això és el suport indirecte que reben d'institucions i particulars que demostren també fins on arriba el seu nivell cultural: basta veure les impresentables declaracions de la folklòrica delegada del Govern, Catalina Cirer, el més que dubtós silenci del Govern Balear i les mans creuades dels diferents ajuntaments.

Esperem que les autoritats pertinents actuïn, com a mínim, amb la mateixa duresa amb què ho han fet quan els actes vandàlics han vingut de l'esquerra, i no facin tants de parts i quarts.

Membres de la Junta Directiva de l'Agrupació, Consell de Redacció, i Joan Barceló amb el 1^è President de l'entitat Joan Verger i Garau.

Vè CICLE DE LLIÇONS

El passat dia 8 de març va tenir lloc la segona lliçó del Vè CICLE DE LLIÇONS que es ve celebrant des del mes de febrer al local social. La conferència que amb el títol *Influència de l'Agrupació a la transició política* a càrrec del membre del consell de redacció **Bernat Bauçà** despertà gran interès entre el públic assistent que omplí la sala.

El que no ens esperaven va ser la presència, a dita lliçó, del que fou el primer president i membre fundador de l'entitat **Sr. Joan Verger i Garau** acompanyat de la seva esposa.

tasca cultural i el paper que va jugar dins la societat porrerenca durant aquests anys com a entitat pionera en la defensa de la nostra llengua i la nostra cultura.

Joan Verger, testimoni present d'aquesta primera època de l'entitat, comentà als assistents la dura tasca començada per un grup d'amics amb les mateixes inquietuts, basades en la recuperació de la nostra personalitat pròpia, la llengua i la cultura. Remarcà els obstacles i perills que encara reïnen i que per tant hem de seguir lluitant.

Seguint amb el Cicle de Lliçons no poden deixar d'esmentar la xerrada que feu el **Sr. Joan March Noguera** sobre un personatge de la vila desconegut per molts de

Bernat Bauçà va fer un repàs, al llarg de quasi dues hores, de la trajectòria seguida per l'Agrupació des de l'any 1971, data en que va ser fundada entre altres, per **Joan Verger i Garau** fins a la dècada dels vuitanta. Destacà la gran

porrerencs. Es tracta del metge *Bernat Fiol i Jaume* (1778-?) que destacà a la seva època com a metge i com a escriptor. Les seves idees sobre la religió el feren entrar en conflicte amb l'Inquisició. Des de aquestes planes el nostre agraïment a **Joan March** per haver-nos donat a conèixer el contingut de les notes i documents, sobre dit personatge, trobades majoritàriament a l'Archivo Histórico Nacional de Madrid.

Aina Sansó i Francesc Vallcaneras foren els autors de la cinquena lliçó. El tema *Les Danses Rituals i de Figures* fou seguit amb expectació i interès per un públic nombrós que omplí la sala de l'Agrupació. Tant n'Aina com en Francesc són dos estudiosos i investigadors de les danses rituals i de figures (cosiers de Montuiri, Algaida, moretons de Manacor, cavallets de Felanitx i d'Artà, Ses Àguiles de Pollença, ...entre altres) que es segueixen ballant i conservant a alguns indrets de Mallorca. Un bon grapat de diapositives i una selecció musical sobre el tema varen acompanyar la xerrada que durà aproximadament dues hores.

BAR-RESTAURANT ES CENTRO

NOCES - COMUNIONS - BATEJOS - MENUS DIARIS
ELS DISSABTES BALL DE SALÓ

Av. Bisbe Campins, Tel. 16 83 05 - PORRERES

vilafranquer Tomeu Català. Amb el títol "Sempre és Primavera" els assistents, que foren molts, pogueren gaudir d'unes espectaculars diapositives sobre natura (flors, insectes, torrents, arbres...) acompanyades de música i poemes del mateix autor. Tomeu Català, un enamorat de la natura, ens sorprengué al final de l'acte amb un exquisit àpat elaborat per ell mateix, compost per pasta per untar de prebe vermell i de xampinyons, pa pagès i batut de móra.

VISITA A S'ALBUFERA

El passat dia 27 de març i dins el V Cicle de Lliçons una quarantena de porrerencs visitaren l'Albufera d'Alcúdia. Gràcies a les gestions de Miquel Morlà, tots els assistents al recorregut botànic i ornitològic pogueren gaudir de les explicacions donades per l'ornitòleg Maties Rabassa que ens acompanyà durant tota la passejada. després de la seva bona tasca

realitzada durant la jornada, d'una manera desinteressada, quedà convidat en el proper cicle de lliçons.

GRAN ÈXIT DE L'AUDIOVISUAL DE TOMEU CATALÀ

El passat dia 12 d'abril, organitzat pel grup d'excursionistes de l'Agrupació (GEP) es va fer una passada de diapositives del

Projecció de diapositives a càrrec de Tomeu Català

ESTANC CA NA JAUME

Tabac - articles de regal - papereria
llibres i tota classe de revistes i diaris

Carrer Sant Roc, nº 2 - PORRERES

LLG FUSTERIA

LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, nº 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Telf. 64 71 54

Venda de llibres i camisetes commemoratives dels 100 Anys de Tren a Porreres.

DIADA DEL LLIBRE A MONTI-SION

Un any més la nostra entitat va organitzar el dia del llibre en català a Montí-sion. Cal destacar que un any més hi va haver una gran venda de llibres infantils i juvenils a l'sand de l'Agrupació. Aprofitant l'avinentesa es posaren a la venda camisetes per celebrar el centenari de l'arribada del tren a Porreres. Si qualcú en vol encara en queden.

ATENCIÓ! CANVIS DE DATA

La lliçó que Damià Vidal havia de donar dia **3 de maig** sobre Implicació d'alguns porrerencs a l'aixecament Carli de la Llorençada s'ha ajornat a dia **31 de maig** a les 20'30 hores.

La lliçó de dia **17 de maig** a càrrec de Joan Melià s'adelanta a dia **10 de maig**.

PROPERES EXCURSIONS

Dia 11 de Maig.- Excursió al Camí Vell des Faro (Formentor).

35 ANYS DE L'OBRA CULTURAL BALEAR

El passat 13 d'abril amb el lema "Junts, per anar endavant" l'OCB celebrà la I Trobada a Lluç en commemoració dels seus 35 anys. Hi eren convidats els socis i els amics d'aquesta institució i per extensió tots els qui estimen la nostra llengua i cultura. El bon temps acompanyà els actes que s'iniciaren amb una ofrena a la Flama de la Llengua i unes paraules del prior de Lluç i del president de l'OCB; van continuar amb ball i música, concerts, exposicions i lectures poètiques.

No va mancar un bon dinar d'arròs brut.

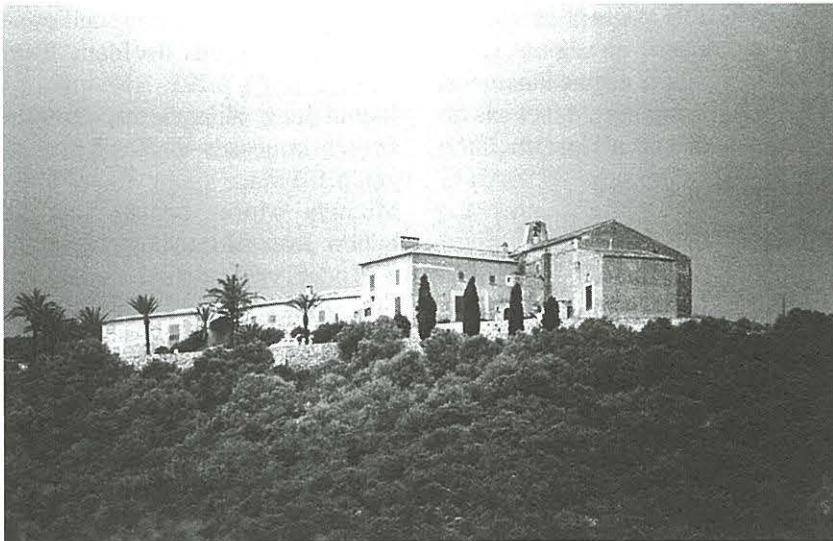
A més de la representació de les diferents delegacions de totes les Illes i molts simpatitzants; membres de l'Agrupació Cultural varen assistir a l'acte, com a representació d'una entitat que fa feina per uns mateixos objectius. Salut i per molts d'anys!

I Trobada de l'OCB a Lluç.

LA DEVOCIÓ A LA MARE DE DÉU DE MONTI-SION

Maria Barceló i Crespi

Desconeixem els orígens de la devoció dels porrerencs a la Mare de Déu de Monti-sion encara que sembla, segons la tradició, que tal vegada començaria a partir de la pesta negra de 1.348. El que sí sabem és que, amb molta probabilitat, cap el 1.498 s'edificaria la capella del santuari. Efectivament, en una escriptura atorgada el 1.497 entre un llucmajorer i Bartomeu Barceló de Baulenes, davant el notari Miquel Mataró de Llucmajor, aparegueren uns goigs populars en els quals s'esmenta la prompta construcció d'una església en el puig de Monti-sion.¹

¹Aquests goigs, apareguts en un protocol notarial conservat a l'Arxiu del Regne de Mallorca, foren descoberts per Jaume Cirera, donats a conèixer el 1974 pel P. Gabriel Llompart i reproduïts pel P. Gaspar Munar en el primer volum de la *Història de Porreres*.

**De todo...
y paseando**

 Centrotiendas

Es Crèdit

**BANCO DE
CREDITO BALEAR**

 VIAJES COLÓN TRAVEL, S.A.

BAL 182

El meu proper viatge

31 Desembre, 31
07003 Palma de Mallorca
PORRERES - Tel. 64 70 00

Tels. 76 15 50 - 75 34 40
Telefax 49 29 44

NOTES SOBRE TOPÒNIMS I GENTILICIS DE PORRERES DEL SEGLE XVII.

Damià Vidal

Es registres de defuncions habitualment destinats a deixar constància de la mandria deixada pels difunts, són una font molt rica de toponímia (noms de possessions i de paratges, noms de carrers...), de gentilicis, i de malnoms. Tot i que molts d'ells s'han anat perdent, resulta interessant de veure com alguns perduren en l'actualitat.

Vet ací alguns topònims i gentilicis extrets en una recerca no exhaustiva dels Llibres de Morts (*Liber Mortuorum*) de la Parròquia de Porreres, del tom V (1.634-1.657) i del tom VI (començant el 1.657; hem inclòs només fins al gener de 1.662). Hem respectat el text original.

Vegi's com el llinatge no és suficient per identificar sense ambigüitat el difunt o difunta i s'hi afegeix el nom d'un lloc en el que probablement vivia o treballava, d'una manera molt semblant a com es fa encara en el llenguatge col·loquial. També noti's com les

dones casades prenen el llinatge del marit, i com en alguns casos s'esmenta com a segon llinatge el de fadrina. Per contra, en el cas de les vídues és just a l'inrevés, amb alguna excepció.

Tom V :

Juan Mora, dit del Rafal, p.148.

Juana Barceló, beata, deixa cens ordinari sobre sarta pesa de terra sua que té en lo terme de Porreres en lo lloch dit lo olivar.

Jaume Ballester, fadrí, de Son Amat, p.160.

Anthonina Mora filla de Pere Mora de les portes negres.

Coloma Sala, donzella, filla de Jaume Sala del Capuig.

Cathalina Cases, vídua, filla de Matheu Cases de son Cases, p.174.

Apol·lònia, muller d'Antoni Nicolau dit de Son Calderó, p.174 vta.

Anthonina Çervera donzella filla de Michel Çervera alias *vador* del Capuix, p.177.

Francina Mora filla de Vicent Mora de Son Mora, p.177 vta.

Cathalina Barceló Oliver, muller de Rafel Barceló, filla de Joan Oliver dit de la bolla, p.191.

Jaume Juan, alias *colera*, arrendador de la possessió dita Son Gorget, p.191 vta.

Michela Mora, beata, filla del honor. Joan Mora dit dels Salmaters p.195 vta.

Margarita Melià i Barceló de davant de la Posada dels Pagos, p.198 vta.

Hieronima Mesquida, filla de Miquel dit de Son Nadal, p.200 vta.

Gabriel Rosselló, de la casa dita de Son Poch, p.201.

Antonina Bisquerra i Pujol, muller d'Andreu Bisquerra de la bolla, p.202.

Margalida Agost i Obrador, de la possessió de Son Drago, p.206 vta.

Francina Mesquida i Mora, muller de Jaume Mesquida del Rafal, p.207.

Margarita Mora i Miralles, vídua de Joan Mora dit de les portes negres, p.216.

Elisabeth Salleres, muller de Rafel Salleres i filla de Barthomeu Mora

ca fonda caifè

Porreres • tlf. 64 73 16

de Son Baco, p.227 vta.
 Catalina Valls, donzella, filla de Guillem Valls dit de Son Moll, p.229 vta.
 Pere Mora Gornals, fill de Bernat dit de Son Sans, p.231 vta.
 Jaume Rosselló de les Telaies, p.234.
 Joana Morlà, donzella, filla de Barthomeu Morlà de Son Georgí Morlà, p.241.
 Michela Sagrera i Roig, vídua de Pere Roig lluis de Son Lluïso, p.252 vta.

Francina Nicolau i Ramón, muller de Damià Nicolau de Son Not, p.253 vta.
 Guillem Morlà dit del Pla, p.254 vta.
 Francesch Mulet de l'Alqueria Blanca, Balle Reyall lo present any 1653, p.258.
 Hieronym Morlà, fill de Gabriel de Son Hieronym Morlà, p.259 vta.
 Michel Mora i Mesquida de Michel Mora dels Salmaters, p.261.
 Catharina Thomas i Salom, muller de Joan Thomas de Son Gran, p.263.
 Honorable Matheu Mora de Son Masnou, p.263 vta.
 Monserrada Veny i Rosselló, vídua de Jaume Rosselló dit de les Talaies, p.266.
 Joana Rosselló i Ripoll, muller de

Joanot Rosselló dit de les Talayes, p.269 vta.
 Joan Orell de Son Pau, p.269 vta.
 Rafel Jaume, fill d'Antoni Jaume de Son Dagueta, p.273 v.
 Joana Morlà i Garí, muller de Hieronim Morlà de Son Morlà, p.278 vta.
 Joan Mulet *alies Albertí* de Son Homs, p.281 vta.
 Eleanor Barceló i Mesquida, filla de Gabriel Mesquida dels Richers, p.281 vta.
 Barbara Barceló del hort de Pota, p.284 vta.
 Joana Thomas, beata, filla de Gabriel dit de Son Gran, p.286 vta.
 Anna Mora i Bover del carrer den coxech, p.295.
 Michela Ballester i Vila, muller de Joan Ballester de Son Amat, p.291.
 Michela Sitjar i Cases, muller del Honor Jaume Sitjar dit de Son Roig, filla del Honor Matheu Cases de la possessió dita Los Monjos, p.303.

Tom VI: (de 1657 fins gener de 1662)

Apollonia Nicolau i Nicolau, muller de Barthomeu Nicolau arrendador de la possessió dita Boscanas de St Martí, p.18.
 Catharina Orell i Morlà muller de Joan Orell de Son Orellet, filla de Guillem Morlà del pla, p.21 vta.

Joan Mesquida de La Mesquida, p.22.
 Pere Gelabert dit de Banyeres, p.30 vta.
 Joana Verdera, donzella, filla de Christofol Verdera de Son Verdera, p.31 vta.
 Barthomeu Nicolau, fill de Barthomeu de Son Goday del Carrer nou, p.48.
 Francesch Comelles, fadrinet, fill del Sr. Melchior de Comelles de Son Mas, p.49.
 Antonina Pocoví y Gelabert, vídua de Pere Antoni Gelabert de Son Iorbo, p.50.
 Francina Mesquida y Mora de Son Veiet, p.51 vta.
 Michel Sorell pastor maior del Carrer den Magra, p.58 vta.
 Michel Valls y Cervera de Son Pinva, p.59 vta.
 Rafel Melià del Carrer Betzerrut, p.60 vta.
 Antonina Melià dita del Carrer Bitzerrut, p.68 vta.

ASSESSORIA LABORAL I SEGURETAT SOCIAL

JAUME VIDAL BAUÇA

GRADUAT SOCIAL, COL. N° 298

Assessorament a l'empresari, treballador i pensionista.

C/ des Vent, 6 - Tel.: 16 80 38
 (horabaixes)- PORRERES

Foto VIDAL
Porres

FOTOGRAFIES D'ESTUDI
 REPORTATGES DE NOCES, BATEJOS, COMUNIONS
 AMPLIACIONS I REPRODUCCIONS

Confraria de la Mare de Déu del Carme a la processó de la Setmana Santa.

UNA NOVA CONFRARIA A LES PROCESSIONS DE SETMANA SANTA

Mateu Sunyer Servera

Ales processons de Dijous i Divendres Sant d'enguany hem pogut veure com es recuperava una antiga confraria, la de la Mare de Déu del Carme. La componen uns quaranta membres de tota edat i sexe, amb quinze noves inscripcions pel proper anys.

Cap els anys anteriors a 1939, els confreres que composaven dita confraria eren majoritàriament nins de 7 a 11 anys, vestien de color marró amb un escapulari al pit, cosa que s'ha conservat a l'hora de tornar-la a enllestir.

Gràcies a la iniciativa d'una sèrie de persones entre elles na Catalina Sastre i na Francisca Servera s'ha pogut tornar contemplar a les processons de Setmana Santa aquesta confraria que havia estat 58 anys sense sortir. Destacar la creu de

savina que encapçalà la confraria, secundada per dos nins que duïen els vestits que es conserven de l'anterior etapa.

Amb aquesta ja són cinc les confraries que participen a les processons de Setmana Santa a Porreres.

TORNEN LES JORNADES TEATRALS JAUME ROSSELLÓ I VERGER.

Enguany se celebra la quarta edició

Amb l'organització del Grup Foganya i amb el patrocini de l'Ajuntament de Porreres, l'Auditori Municipal de Porreres acollirà els propers dissabtes dies **24 i 31** de maig i dies **7 i 14** de juny i diumenge dia **15**, les **IV JORNADES TEATRALS JAUME ROSSELLÓ I VERGER**.

No cal dir-vos el que suposa per a nosaltres organitzar aquestes jornades de teatre, unes jornades que si més no, ens han de servir per a certificar l'aval que en forma d'èxit aconseguirem l'any passat, i al mateix temps per a emmagatzemar forces per a continuar endavant amb una tasca que encara que sigui molt costosa, sacrificada i que molt sovint vagi acompanyada d'entrebancs, ens resulta prou gratificant.

Diuen que l'experiència és un grau, però per nosaltres a l'hora d'organitzar i planificar aquestes jornades, més que un grau ha estat com una dosi de tranquil·litat, com una prova de foc per a demostrar-vos a vosaltres i a nosaltres mateixos el nostre afany de superació i així poder consolidar l'objectiu que ens proposàrem l'any passat, un objec-

tiu que no era ni més ni manco que el de tornar apropar el teatre al públic porrerenc. I ja ho creim que ho aconseguirem: *les més de 1.200 persones que passaren per l'auditori en són una bona mostra*. Per tot això i més, enguany vos presentam un cartell que per nosaltres no deixa d'ésser un reclam, o més ben dit, una crida per totes aquelles persones que com el Grup Foganya estimen el teatre i per això no volen que es mori.

Aquestes jornades seran, com l'any passat, gratuïtes i amb invitacions enumerades. Les funcions començaran a les 22'00 hores. Aquí teniu una petita ressenya dels grups i les obres que es presentaran:

Dia 24 de maig, Grup Picadís Teatre obrirà les jornades amb l'obra **Operació figues seques**, una versió i una adaptació de Damià Tomàs de l'obra de Miguel Mihura **Melocotón en almíbar**. Aquest grup de teatre no necessita presentacions ja que no és la primera vegada que actua a la nostra vila, i si no anam malament serà la tercera vegada que es presenta a l'auditori

Llorenç Cerdà Mora

Carrer Major, 75 - 2º A
Tel./Fax 64 79 11

Venda de Bolets

porrerenc, amb l'èxit com a únic precedent. I ho faran sota la direcció de Josep Lluís Gallardo. **Operació figures seques** és una comèdia d'aquelles d'emboïcs que segur que vos farà passar una bona vetllada.

Dia 31 de maig respondrà a la nostra invitació el **Grup de Teatre del Col·legi Pius XII** de Palma. Un grup compost bàsicament per joves que cursen els seus estudis al mateix col·legi i que amb la direcció de Pere Mascaró ens presentaran **Balles ?**, una obra basada en textos de Sergi Belbel i José Sanchís Sisterra i amb la qual foren finalistes de la Mostra de Teatre Jove que es va celebrar el passat mes de novembre al Teatre Municipal de Palma i on obtingueren el segon premi. El crític de teatre Emili Gené va dir que **"l'esforç interpretatiu dels joves actors, culmina en una posada en escena contundent, intel·ligent i divertida i que de la mà d'una direcció extraordinària, donen vida a uns personatges absurds i a la vegada entranyables"**. Sens dubte, una obra que no cal perdre's.

" SIAU BENVINGUT "

Com cada any serem nosaltres, el **Grup Foganya** l'encarregat de tancar les jornades i a diferència dels dos darrers anys, ho farem amb una obra de caire dramàtic però a la qual no hi manquen diàlegs divertits. L'obra que avui vos presentarem és **Siau Benvingut** d'Alexandre Ballester, representada ja a Porreres ara fa setze anys pel grup de teatre de l'Agrupació Cultural del qual anys enrere en Jaume "güia" n'havia format part. **Siau Benvingut** és un drama on tots els seus personatges són de

carn i os; els coneixem i els tractam cada dia, a tota hora, i el que no podem fer és ignorar-los ja que formen part del món. El que intenta Ballester amb **Siau Benvingut** és transmetre al públic la tristíssima impressió del tràfec ridícul i sempre igual, sempre repetit, amb unes situacions massa semblants perquè els mateixos que les viuen cada any no les avorreixin d'una vegada. Ballester critica els senyors, **"aquells que tot i no tenir res que fer sempre frissen"**, i a la gent rica, **"massa rica, i que té lo seu i lo de qualcú altre, i aquesta gent rica també té cases a la vorera de la mar, unes grans cases per descansar sense estar cansada i per riure sense tenir rialles, i que tot i ser rica sempre remuga"**. Tot el contrari de n'August i en Clau, les dues figures bàsiques de l'obra: dos homes pobres que tenen per damunt de tot, cor i que es conformen resignats amb la vida que els ha tocat viure. Es lamenten que els senyors només es deixen veure l'esquena: **"Es gent que sempre se'n va i mai arriba. Només els conec l'esquena. I als qui només els veim l'esquena no els podem conèixer ni estimar"**. Reaccionen sempre amb el cor i juguen amb els sentiments del públic: **"Tu m'has estimat com un**

germà. Podré venir amb tu aquest estiu ? " I amb la seva lentitud, en no haver de córrer perquè tanmateix no hi ha enlloc on anar: **" Nosaltres feim nosa per tot. A un vell només el sofreixen quan l'estimen. I ja no feim falta a ningú. Si ens moríssim, ningú no ens ploraria",...** i deixen passar a poc a poc un temps possiblement ja mort per ells.

Siau Benvingut va ser finalista del premi Josep Maria de Sagarra 1.966 i va ser estrenada per la Companyia ARTIS dia 4 de gener de 1.968 al Teatre Principal de Palma de Mallorca.

Esperant que aquestes jornades hagin estat del vostre gust i que l'obra que seguidament aneu a veure us agradi, ens despedim de tots vosaltres donant-vos les gràcies per haver-nos acompanyat durant tots aquests dies. Molts d'anys i fins una altra.

GRUP FOGANYA

Sabateria - Esparteria

Maria Melià

Carrer l'Almoïna, 35 - Tel. 64 74 21 PORRERES (Mallorca)

Jaume Binimelis, un dels ponents de les Jornades durant la seva intervenció.

CRÒNICA DE LES SEGONES JORNADES D'ESTUDIS LOCALS DEL PLA DE MALLORCA

Durant els passats dies 14, 15 i 16 de març es celebren al nostre poble les Segones Jornades d'Estudis Locals del Pla de Mallorca, que congreguen un nombre considerable d'estudiosos i de públic en general. Els temes que es tractaren foren dos: el primer fou la situació de la vinya i el vi en el passat i en el present a la Mancomunitat del Pla, i el segon versava sobre tot el que fes referència a Porreres (història, geografia, art, música, etc.).

El divendres 14 les comunicacions es centraren sobre el primer punt, obrint la sessió una interessant ponència de Jaume Binimelis, especialista en la història del conreu de la vinya i la seva evolució des de la segona meitat del segle XIX. Posteriorment intervingueren una sèrie de comunicants, com Sebastià Serra, Gabriel Alomar,

Antoni Mas i Forners, Jaume Serra, Guillem Barceló, entre d'altres.

La segona jornada, dedicada exclusivament als estudis que feien referència al nostre municipi, començà el matí amb una ponència de Maria Barceló i Crespi, en la qual ponderà les investigacions publicades fins ara sobre Porreres. Després, tingueren lloc diverses comunicacions a càrrec de Josep Segura, Bartomeu Servera, Damià Vidal, Rafel Ferrà, Antoni Marimon i Guillem Morro. Per la tarda, amb posteritat al dinar ofert per l'Ajuntament a tots els conferencians, seguiren una sèrie de xerrades centrades en aspectes artístics i culturals a càrrec, entre d'altres, de Gabriel Llompart, Santiago Cortés i Joan Parets, exceptuant la comunicació sobre el turisme rural que exposà Margalida Picornell.

Ja per finalitzar, el diumenge dia 16 i pel matí, la porrerenca Maria Barceló dirigí un itinerari per la nostra vila, amb les pertinents explicacions, als assistents i participants

d'aquestes jornades.

Esperam que pròximament poguem fruit de la publicació de totes les aportacions que s'escoltaren durant aquests dies.

NOVA BIBLIOTECÀRIA A PORRERES

Des del passat 1 d'abril la biblioteca municipal de Porreres compta amb una nova responsable. **Joana Mª Barceló "Porret"** passà les proves de selecció que es varen celebrar dia 25 de març a Porreres. Es presentaren dotze aspirants entre porrerencs i d'altres pobles. Dia 23 d'abril, dia de Sant Jordi per iniciativa de la recent bibliotecària, es varen treure els llibres de la biblioteca al carrer participant d'aquesta manera a la I FIRA DEL LLIBRE que enguany ha organitzat l'Ajuntament. Va ser un gran èxit. Des de aquestes planes li volem desitjar la nostra enhorabona i al mateix temps animar-la a seguir realitzant activitats i actes per engrascar als més petits a la lectura.

Joana Barceló "Porret" nova bibliotecària de Porreres

Els sacerdots al Sanedri, una de les novetats d'enguany.

LA PASSIÓ A PORRERES VA COMPLIR 10 ANYS.

El passat 22 de març tal i com estava previst es va celebrar el desè aniversari de la **Passió a Porreres**. L'acte representat i organitzat pel Grup Foganya va comptar amb moltes novetats que varen ser finalment molt aplaudides pel nombrós públic assistent. Sens dubte la novetat que va cridar més l'atenció va ser que a diferència d'altres anys, els personatges dialogaven les escenes amb la seva pròpia veu, fet que creà encara més expectació a una representació que any darrera any i a pesar de la seva joventut s'ha convertit ja en un clàssic de la Setmana Santa Mallorquina, prova d'això és que l'acte comptàs amb la assistència de mitjans de comunicació com Televisió Espanyola a les Balears i Antena 3 Televisión, entre d'altres.

Des de Llum d'Oli donam l'enhonorable al **Grup Foganya** i que per molts d'anys puguin seguir amb la seva tasca.

100 ANYS DE L'ARRIBADA DEL TREN A PORRERES (1897-1997)

Maria Barceló Crespi

Enguany es compleixen 100 anys de l'arribada del tren a Porreres i per tal motiu volem donar a conèixer algunes dades al respecte.¹

El 25 de juny de 1896 a les dependències de l'estació dels ferrocarrils de Mallorca es va celebrar la subhasta per a l'adjudicació de les obres d'explanació i fàbrica del tram del ferrocarril del ramal de Santa Maria a Felanitx, entre les estacions de Montuiri i Porreres. S'hi presentaren quatre postors i la proposta més avantatjosa fou la de Gabriel Siquier qui es comprometé a efectuar aquestes obres per 23.500 pessetes.

El dia 6 d'octubre de 1897 s'inaugurà aquest nou ramal que comprenia les estacions de Santa Eugènia, Algaida, Montuiri, Porreres, el baixador de Canteres i les estacions de Santa Maria i Felanitx

com a principi i final del recorregut. A les 7'45 hores el tren inaugural, compost de dos vagons arrossegats per la locomotora *Felanitx n° 5*, se posà en marxa des de l'estació de Palma amb el Director General Sr. Moragues, membre de la Junta de Govern i representant dels mitjans informatius. En arribar a Santa Maria els convidats baixaren uns breus moments, fins que el tren reprengué la marxa i recalà a l'estació de Porreres. El pas per les distintes estacions del recorregut fou presenciat per una gran multitud que victorejava als directius de la Companyia de Ferrocarrils de Mallorca. Devora l'estació de Porreres s'aixecà un artístic arc amb la següent inscripció: *El Ayuntamiento de Porreras a Ferrocarriles de Mallorca- loor al progreso-6 Octubre 1897.*

Després d'un curt descans, el tren partí de bell nou cap a Felanitx on esperaven la seva arribada el batle i demés autoritats, que es traslladaren a la Casa Consistorial en el saló de sessions de la qual pronunciaren entusiastes discursos el batle el rector i el Sr. Blanes per la Companyia de Ferrocarrils. Més tard es serví un refresc als convidats i cap a migdia el tren inaugural retornà a Palma.

Aquest servei perdurà fins el 3 de desembre de 1967.

¹Agraïm la informació a Joan Pou i Muntaner .

Aquestes dades apareixen en el Tom IX (1896-19009) de *Noticias y relaciones históricas de Mallorca*, en premsa. Aquest treball, recopilat per Joan Pou i Muntaner, és continuació de l'obra iniciada per Joan Llabrés Bernal que ha anat publicant la Societat Arqueològica Lul·liana.

LA MÀFIA A MALLORCA, ELS ABUSOS DE PODER.

És el títol d'una nova publicació que ben aviat sortirà al carrer. El seu autor és porrerenc, encara que, ara per ara, vol romandre en l'anonimat. Es tracta d'una investigació que es va començar a l'any 1989 quan es va produir el tancament de la Cooperativa de Sa Pobra. És una investigació sistemàtica, sense deixar cap racó sense tractar. Apareixen molts de personatges coneguts de la política, de l'economia ...

El llibre pretén aplicar el pensament filosòfic d'autors com Marcuse, Hermann Hesse i Jürguen Habermas a la realitat quotidiana de Mallorca.

El seu autor diu *"que amb aquest llibre queda ben demostrat l'existència de la màfia mallorquina i les hipersemblances amb la màfia siciliana."* D'aquí a un parell de mesos totes les persones interessades amb aquest tema tendran al seu abast un llibre adequat per a profunditzar en la qüestió.

ENHORABONA A JORDI ROSSELLÓ

Aquesta il·lustració sortí publicada a la revista "SANTA MARGALIDA" que edita la delegació de l'Obra Cultural Balear de dit poble. El conegut i popular porrerenc Jordi Rosselló va rebre el premi "Joan Mascaró i Fornés" en reconeixement a la feina que realitza com a director de la Banda de Música de Santa Margalida. La tasca que ve realitzant des de fa més o manco sis anys, d'una manera quasi desinteressada i constant és el motiu pel

qual l'OCB decidí atorgar a Jordi Rosselló dit premi. A ell la nostra enhorabona.

PARTICIPACIÓ DEL GRUP D'ESPLAI EN LA MOSTRA DE LA CANÇÓ

Després d'un parell d'anys de no assistir a la Mostra de la Cançó Infantil, que anualment organitza la Federació de Grups d'Esplai de Mallorca (GDEM), enguany ens ho hem

passat molt bé participant-hi.

La present edició era la XX de la Mostra, i es va celebrar al Monestir de Lluc, les cançons que es presenten han de ser inèdites. La de Porreres la varen escriure els nins i nines que cada dissabte venen a l'esplai, amb l'ajuda d'un parell de monitors, i la música està composta per en Joan Martorell Adrover.

M'AGRADA PORRERES DE CAP A CAP D'ANY

3 x 2, 6; 3 x 3 9; 3 x 4, 12 capital de França, París capital de Colòmbia, Bogotà ca-pi-tal de Co-lom-bia, Bo-go-tà..... quins "rollos" que he d'aguantar !!!

COMENÇA LA MÚSICA

És a l'estiu quan m'ho pas bé que tot el dia puc jugar, quan ningú me fa aixecar per arribar a escoleta prest.

Però l'hivern té el seu encant: hi ha les festes de Nadal, i si has fet bonda tot l'any els reis et duen molts de regals. I és que m'agrada estar a Porres, tan si fa fred com si fa calor.

I és que m'agrada estar a Porres, pel carrer o pel futbol.
I és que m'agrada estar a Porreres envoltant el brollador
Però Nadal, s'estiu i Pasqua a Porreres són lo millor

A l'estiu hi ha albercocs, i me'n vaig an es sequer per guanyar quatre doblers i gastar-los per Sant Roc. I ara que me revé m'he deixat el campament. A totes ses illes hem estat i enguany ...no sé on aniré!!!

TORNADA

Quan comença a fer fred és senyal que ve Sa Fira, matances al Pou Florit, que feim a ca sa padrina.

Venen es tiets des Cappuig, un cosí de Porrerí, de Sa Dragonera uns amics i jo des del Pou d'Amunt.

TORNADA

AU - JAZZ BAND A L'AUDITORI DE PORRERES

Toni Servera "Zeppe".

El dissabte dia 5 d'abril, a l'Auditorium de Porreres hi va haver un concert a càrrec del grup porrerenc Au - Jazz Band, el seu inici va ser a les 22'00 hores. La gent anava arribant poc a poc a l'Auditori per escoltar el set músics integrants del grup: Cristofol Font, Joan Mates, Joan Martorell, Jaume Rosselló, Ricard M. Gàmez, Ferran Vaquer i Bartomeu Barceló. El concert el qual hi va assistir bastanta de gent va començar en la

canço "Satin Doll" del compositor americà Duke Ellington, a més es varen poder sentir peces de: Benny Ellington, Band in a Box, Paquito D'Rivera, Zawinul i Roland Co.

La segona part va tenir un tò més porrerenc, i varem poder escoltar una canço cantada per en Onofre Servera, que va pujar a damunt l'escenari per interpretar "Temps de Primavera", la canço va ser escrita per ell mateix i la música d'en Ferran Vaquer. La gent durant tot el concert ho va passar molt bé, ja que tots els músics tenen una gran qualitat, i no els varem gent nirviosos, alreves cada vegada estaven més entonats.

A més de peces de Russell Ferrante i Chick Corea, també varem poder sentir cançons compostes pels mateixos músics Ricard Gamez : "18 A", Joan Martorell: " El llarg viatge dins els teus ulls" i de Jaume Rosselló "Carnestoltes".

Ara esperem que el grup, segueixi en les seves pases, i vista la seva gran professionalitat i qualitat, seria molt interessant que s'animsin a treure al carrer un Compac-Disc, segur que seria un bon èxit.

PLUVIOMETRIA

MARÇ

Dia 250'6 litre m2

ABRIL

Dia 1724'9 "

Dia 182'3 "

Dia 192'6 "

Dia 200'4 "

Total30'2 "

CANVIS A LA FILHARMÒNICA PORRERENCA

Fa un parell de mesos que hi va haver canvis a la Filharmònica . Cal destacar que a partir d'ara s'ha fet càrrec de la direcció tècnica en Bartomeu Barceló Garcia. Per altra part ha estat elegit president de la junta directiva el qui abans n'era el director, Joan Martorell i Adrover. A ells la nostra enhorabona i endavant.

Actuació de la Filharmònica Porrerenca dirigida per Bartomeu Barceló a la festa de Monti-Sion.

LES ENTITATS PORRERENQUES (IV)

L'ORGULL DE SER APÒSTOL

Bernat Bauçà

Fitxa tècnica

Fundador: es desconeix

Any: es desconeix

Integrants actuals:

(ordenat per any d'antiguitat)

Andreu Monserrat "Son Gall" (1938)

Bartomeu Català "Son Rodó" (1956)

Josep Roig "Son Amat" (1960)

Antoni Martorell "Molí d'en Donzell" (1961)

Miquel Noguera "Ortigues" (1969)

Bernat Juan "Vinyes" (1972)

Xim Ferrà "S'Hostal" (1975)

Marc Rigo "Can Marc" (1976)

Joan Noguera "Ortigues" (1977)

Sebastià Mora "Serena" (1977)

Francesc Melià Roig (1983)

Miquel Roig "Des Moreis" (1987)

Joan Rosselló "Sa torre" (1990)

Antoni Sastre "Janer" (1995)

Novament ens trobam amb un grup de gent que no formen una entitat pròpiament dita, ja que no tenen uns estatuts propis ni estan legalment constituïdes com a tals, però que per les festes de Setmana Santa tenen un protagonisme excepcional dins la vida del poble de Porreres.

Per poder esbrinar un poc el passat i present d'aquest col·lectiu vàrem tenir una agradable conversa amb l'amo Andreu de Son Gall, que en aquests moments ostenta el càrrec de Sant Pere, i amb en Tomeu de Son Rodó, autèntica veu vivent del

passat conegut dels apòstols; de la conversa, en podem concloure l'autèntic orgull que suposa poder ser apòstol.

Sens dubte, la falta de documentació i bibliografia escrita dificulta poder saber quins i com varen ser els seus orígens, però pel que han pogut investigar els mateixos apòstols ja fa més de dos-cents anys que participen en les celebracions de la setmana santa porrerenca, segons informacions orals que tenia l'escola Miquel Rebassa, o del padrí d'en Xim de s'Hostal -actual apòstol-.

Una de les coses que més es demana la gent és sobre el motiu pel qual hi ha catorze apòstols; sobre això, en Tomeu comenta "no ho sabem exactament, hi ha dues teories: una que són substituïts per si

qualquon està malat i l'altra que simbolitzen els dos apòstols que llavors es varen afegir Maties i Bernabé", sobre això l'amo Andreu afegeix "si vos hi fixau, aquests dos el Dijous Sant no van descalços ni tampoc no alcen i, en canvi, el Divendres sí. Les places de Maties i Bernabé són per als dos darrers que s'han integrat; així, quan jo em retiri, el meu substituit ocuparà un d'aquests llocs". En Tomeu comenta "que la tradició diu que per molt de fred que faci el Dijous Sant, els apòstols no es costipen mai per anar descalços".

L'organització de les seves activitats correspon a Sant Pere, càrrec que sempre ocupa el més antic de tots, no el més vell, en aquests moments ho és l'amo Andreu de Son Gall, que és apòstol des del 1938, i explica que "de Sant Pere,

Apòstols any 1979.

Processó Dijous Sant, any 1975.

n'hi ha haguts de més tranquils i de més rectes que han imposat molta disciplina, a mi m'ha ajudat molt en Tomeu, que és un bon organitzador. Quan hi ha un denou, Sant Pere és qui rep els avisos i els comunica al darrer que ha entrat, que és l'encarregat de comunicar-ho a tots els altres".

Les tradicions han canviat bastant aquestes darreres dècades, per exemple el Dijous Sant, tots els apòstols duïen un rosari negre penjat amb una volta al braç dret. Una altra cosa que també s'ha perdut és que, un temps, els apòstols, el dia del Corpus, anaven devora la custòdia vestits de paisà.

Però, encara se'n conserven bastantes que segur que no perduren a molts de pobles de Mallorca: el Dijous Sant, el rector els renta els peus, els hi besa, els dona un ram a cada un i després els apòstols li besen la mà. En Tomeu troba que imposa molt que el rector et renti els peus. Després per a les processons ja hi ha un ordre establert i en

tot cas és Sant Pere qui dona les consignes pertinents, per exemple els més joves són els encarregats de dur el Sant Crist el diumenge de Pasqua a "S'Encuentro". Aquest mateix dia, els apòstols, una vegada acabada la missa, van a donar tots junts les bones festes al rector de torn.

Sobre la qüestió de qui pot ser apòstol, l'amo Andreu, diu "Quasi sempre, sol ser per tradició familiar, però no cal que sigui així, qual-sevol de nosaltres, si es vol retirar, és ell qui designa qui ho ha de ser; si un dia un apòstol tingués un denou i no hagués designat el successor, seria Sant Pere l'encarregat de cercar-ne un altre". En Tomeu hi afegeix, "que quasi sempre ho ha estat gent lligada amb la classe pagesa de nivell mitjà, perquè no tenen record que hi hagin participat senyors -amb una excepció de can Sales-, ni tampoc menestrals". Els vestits són particulars, dels mateixos apòstols i quan alguns mor és enterrant amb el vestit que ha usat tots aquests anys, encara

que aquesta tradició poc a poc es perd.

Els vestits actuals són de quan el rector Crespi va decidir al final dels 50 aproximadament canviar-los, abans eren totalment blancs i no duïen aquestes capes de colors.

Les seves activitats es limiten a la Setmana Santa, després es veuen tots per sopar junts el dissabte de la festa de Montis-ion; aquesta trobada es va canviar no fa gaire anys, ja que abans es feia el dia de l'Ascensió. Així i tot també tenen un sentit de corporativitat important, ja que quan es mor un apòstol els altres el duen a les espatlles, fins que arriben a la sortida del poble. Un temps, quan es feia la processó del viàtic -per extremunciar-, si era per a qualche apòstol, els altres tenien la gran obligació moral de participar-hi i com a tothom donar-li l'enhonorabona.

EL PORRERENC JOAN MELIÀ PREMIAT PEL DIARI BALEARS

Al filòleg porrerenc Joan Melià Garí li ha estat concedit el **I Premi de Periodisme "Joan Estelrich"** otorgat pel Diari Balears i el *Círculo Mallorquí*. Dit premi li fou concedit per l'article titulat "La necessària projecció social de les Rondalles Mallorquines". L'acte de concessió del premi es va celebrar el passat dia 25 d'abril als jardins del Círculo Mallorquí amb la presència de les primeres autoritats il·lenques i la resta de guerdanats.. Des d'aquí la nostra enhonorabona.

SABEU QUE...

...no fa falta una autopista fins a Manacor ?
La carretera Palma - Lluçmajor - Campos - Felanitx - Manacor és ben bona.

...s'està restaurant la Mare de Déu - sagra-
ri de Porreres, una de les bones peces
d'escultura gòtica mallorquina ?

...s'ha d'aparcar al menys a 5 metres dels
cantons ? Idò, no ho sembla.

...a l'Avinguda Bisbe Campins hi ha
comerços que tenen els rètols i anuncis
precisament no en la llengua de Ramon
llull ? I això que la vila té Pla Pilot.

...encara hi ha bastans de ròtuls de la vila
en castellà ? I això que diven que hi ha
hagut pla pilot.

...n'han de fer de l'edifici de l'escorxadó ?

...el 1734 quedà formalitzat el contracte pel
qual el mestre Lluís Navarro havia de
construir l'actual orgue de l'església parro-
quial ?

...els vitralls de la capella del baptisteri pro-
cedeixen de Munich (Baviera) i foren
construïts el 1892 ?

...l'autor del cadirat gòtic que hi ha al cor
fou el mestre català Macià Bonafè ?

...hi ha una invasió de margalides bordes
per les voreres del camí de Campos que
no deixen veure la paret seca ?

...l'Ajuntament envià a l'Agrupació una
nota amb el preu de la placa de plata que
va regalar a l'entitat en motiu del seu 25è
Aniversari inclòs a l'apartat de "*despeses de
l'entitat de les quals l'Ajuntament s'ha fet
càrrec l'any 1996*" ? Fins a on arribarem !

...comencen a ser molts els carrers que
tenen les noves plaques normalitzades ?
Començava a ser hora !

...enguany fa 600 anys naixia a Gandia un
dels més grans poetes en llengua catalana;
Ausias March?

...el camí de Son Mesquida està ben espe-
nyat, que els clots es poden comptar per
dotzenes? ben igual passa al camí de Son
Jordi, el camí vell de Palma i tans d'altres.

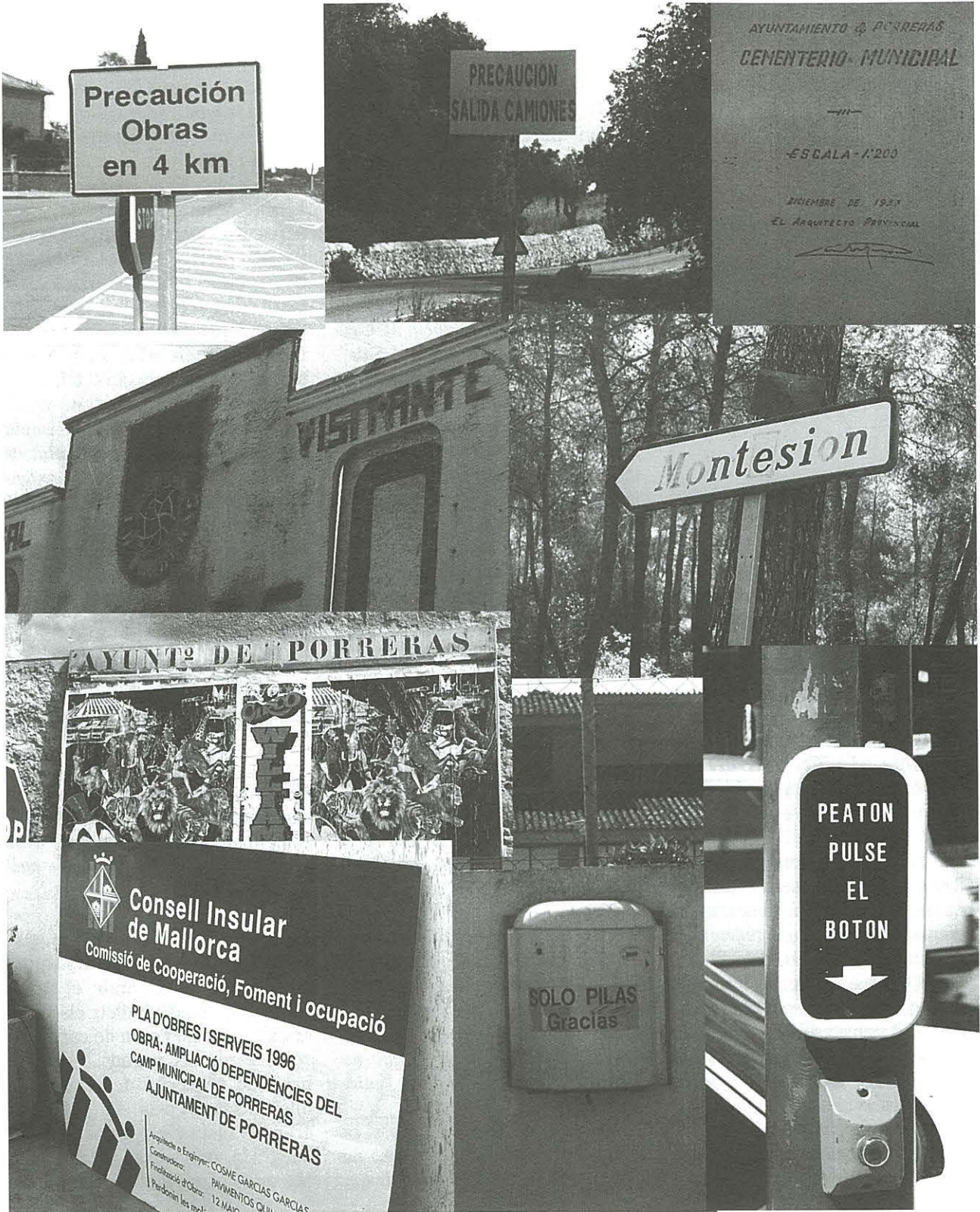
...els germans de Sant Felip es negaren a
cedir les seves instal.lacions al Grup
Foganya per tal de fer-hi el dinar de la Pas-
sió? i que quan ja n'havien trobat unes
altres,al darrer moment, els varen dir que
sí? Es veu que els joves no poden anar
enlloc.

...ja és ben hora que l'Ajuntament faci qual-
que cosa per posar remei a aquesta situa-
ció? Ja no és la primera vegada que al
Grup Foganya li foten les portes de Sant
Felip pels nassos.Ara que, per anar-hi a fer
net, a pintar, a restaurar o a qualsevol altra
cosa, estan obertes per tothom de cap a
cap d'any.

...tot i les traves que pel camí s'han trobat
les IV Jornades Teatral, ja són a punt? I
què enguany prometen ser molt interes-
sants? Sens dubte, una bona tasca del
Grup Foganya.

...la regidora de festes desconeixia el vinet
que serveix l'Ajuntament el dia de Pas-
qua?, això deu ser tasca seva ?

ON SÓN ELS VUIT MILIONS DEL PLA PILOT?

JOAN NICOLAU MAIMÓ. EN JOAN DES TREN

25 anys de mosso de tren a l'estació de Porreres

Joana Mora Cerdà

Joan Nicolau Maimó nascut a Porreres l'any 1911 treballà durant 25 anys com a mosso de tren a l'estació del nostre poble. Més conegut com *en Joan des tren* és avui un dels pocs testimonis de la primera època en què el tren arribà a Porreres. Empleat de la *Compañía de Ferrocarriles de Mallorca* començà a fer-hi feina quan tenia 30 anys, és a dir, l'any 1941.

Amb l'estona que hem parlat amb ell són moltes les coses que a poc a poc ha anat recordant, encara que sempre repetia: "jo que té puc contar del tren! no sé res..."!. El que no sap és que el seu testimoni és d'una gran vàlua per a la història del nostre poble i sobretot enguany que es commemoren els cent anys de l'arribada del primer tren a Porreres.

Pregunta.- Quina era la vostra feina com a mosso de tren?

Resposta.- Era molt senzilla, però feia feina cada dia fins i tot dissabtes, diumenges, Sant Roc, Nadal i Pasqua. El matí, quan arribava a l'estació em cridaven per telèfon des de Felanitx i em deien "Pot venir?" i jo contestava "sí". Repicava la campana i pegava un toc sec. Quan el tren s'aturava a l'estació de Canteres, per telèfon em deien "Sale", altra repicada de campana i dos tocs. Em dirigia cap a l'agulla amb dues banderetes, una vermella i l'altra verda. Si aixecava la verda significava que podia venir, i la vermella quan hi havia algun problema. Movia les agulles per fer anar el tren per una o l'altra via.

Arribat el tren, uns baixaven i altres pujaven i ja estava preparat per tornar a partir. L'amo en Joan feia el darrer repic de campana, pegava tres tocs i comunicava, per telèfon, a Montuiri la sortida del tren que passaria per la Barraqueta, pont de S'Olivar, Son Manera i arribaria a la propera estació.

P.- Al llarg d'aquests 25 anys, quants de "Jefes" d'estació vàreu conèixer?

R.- Deixem fer memòria!. En **Jeroni**, felanitxer i fadrí; només vaig estar amb ell nou mesos. En **Bartomeu Gili Garau**, que era d'Artà. I el darrer, en **Ventura Sastre Mayol**, montuïrer i casat amb na **Margalida "Xiscos"**. Amb en **Ventura** hi vaig estar nou anys!

També en venia un a fer "relevos" en **Pep Jaume Oliver**, casat amb na **Maria "Robina"**, que va ser el darrer

encarregat de l'estació d'Artà (1968-1977).

Un "Jefe" d'estació, en aquells temps era molt important, duia corbata sempre! era més que un Guàrdia Civil!

P.- A més de vós i el Cap, qui més hi feia feina a l'estació?

R.- Ningú més. Però també hi havia altres empleats de la *Compañía de Ferrocarriles*: una brigada composta per dos homes que anaven amb una vagoneta i s'encarregaven d'arreglar els rails i la persona que posava les cadenes quan havia de passar el tren pel pas sense barreres que hi havia a la Barraqueta. El darrer va ser un germà d'en Biel es caminer.

P.- Recordau el preu dels bitllets?

R.- Els bitllets valien dues pessetes "Ida y vuelta" cap a Palma i no caducaven fins els vuit dies. És a dir, podies tornar de Palma amb el mateix bitllet però abans dels vuit dies d'haver-lo comprat.

Parlant amb altres persones que se'n recorden d'aquell temps quan anaven a Palma amb el tren, comenten que els bitllets els venia el Cap d'estació i eren de cartró de color verd. Els vagons, que n'hi havia de primera i de segona, se diferenciaven pels seients, uns eren de fusta i els altres encoixinats. Un poc abans d'arribar a Montuiri el revisor demanava els

DITES

Antoni Pubil

Les dites són una part més del nostre folklore, de la nostra cultura popular, la qual ens permet assolir un ampli coneixement de la realitat i ens vincula amb el nostre entorn més proper. La cultura popular ens posa a l'abast els béns culturals del nostre poble, l'enginy dels avantpassats i ens convida a participar-ne. Així, a través de les dites, tenim accés a la comprensió de l'entorn mitjançant els coneixements i sentiments acumulats per tot un poble, que es van transmetent de generació en generació.

A les dites trobam aspectes que fan referència al món rural (costums, productes del camp, les estacions, els fenòmens meteorològics...),

Octubre finit; raïm recollit.

*Març ventós i abril plujós,
fan el maig florit i hermós.*

*Maig calent i plujós,
fa l'any ric i abundós.*

mentre que d'altres estan relacionats amb el treball de l'home, actituds enfront de la vida, elements per tenir cura del nostre cos...

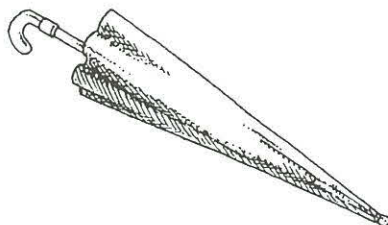
*Metge de setanta
i barber que no arribi als quaranta.*

A la taula i al llit, al primer crit.

*Et curarà de tot mal,
una ajuda d'aigua amb sal.*

Conèixer les dites populars, a més de les diverses manifestacions del

nostre folklore, ens fa sentir part integrant de la societat en la qual vivim i ens permet cercar noves formes de relació amb l'entorn. Les dites sintetitzen i defineixen coneixements i vivències.

Constipat suat, constipat curat.

*Gelat i lllaminadura
fan mal a la dentadura.*

*El meló al matí és or,
al migdia plata i a la nit mata.*

Normalment són construïdes en forma de rodolí. És a dir, les dues parts en les quals podem separar la dita acaben en dues paraules que rimen, quasi sempre, en rima consonant.

Alimenta tant la mel d'abelles
com la llet d'ovelles.

Això facilita la seva memorització, ja que no hem d'oblidar que les dites pertanyen també a la literatura oral.

Les dites ens permeten poder conèixer un esdeveniment proper que encara ha de passar. Sabrem que una activitat o un fet concret està a punt d'ocórrer si acudim als coneixements que ens transmeten les dites.

*Pel mes de febrer,
treu la flor l'ametller.*

*Sembraràs quan voldràs,
però pel juny segaràs.*

Són moltes les dites, i a la vegada les més conegudes, que contribueixen a descobrir la relació existent entre l'home i la natura, entre el cicle de l'any i els productes del camp, i mitjançant les quals podem observar i comprovar en el nostre entorn els amplis i variats coneixements del cicle de l'any i del camp que ens han estat transmesos pels avantpassats.

*Setembre s'enduu els ponts
o eixuga les fonts.*

*Si vols una bona col,
planta-la pel juliol.*

*Per l'abril, blat espigat;
pel maig, granat;
pel juny, segat;
pel juliol, trillat;
per l'agost, mòlt i pastat.*

Així i tot, a vegades descobrim que els avantpassats no s'han posat gaire d'acord a l'hora de transmetre'ns alguna cosa concreta mitjançant el folklore. Això, per exemple, passa amb una dita que fa referència al mal que fan les ferides. Una versió diu:

*Quan cou, cura
i quan pica, madura.*

Mentre que l'altra ens diu:

*Quan pica, cura
i quan fa mal, madura.*

bitllets i els foradava. L'amo en Joan només es recorda d'un revisor que li deien "es morenet" i era de Palma.

Els horaris, al llarg dels setanta anys en què perdurà aquest servei, sofriren alguns canvis:

...el primer sortia de Felanitx a les 7 hores i arribava a Porreres cap a les 7'27 h.. A les 13 h. en passava un altre que venia de Felanitx. Tots els foravilers deien " ara passa el tren de la una" Era hora d'anar a dinar! El darrer que sortia de Palma era el de les 19'30 que arribava a Porreres devers les 20'30 h. Entre i entre, n'hi havia un de mercaderies que transportava sobretot bocois de vi, animals, planters, abono, gra...

El tren jugà en aquella època un paper molt important en quan al transport de mercaderies entre la Ciutat i els pobles. S'enviaven tot tipus de paquets, la correspondència i es feien molts d'encàrrecs.

...el que tenia l'agència era en Joan Roig "lluissó" que transportava els canastros i paquets amb un ase que quasi no s'aguantava dret. Més tard va ser en Pau Barceló, conegut pels porrerencs com "en Pau de s'agència".

P.- Quines eren les mercaderies que més sortien del nostre poble?

R.- Sobretot, porcs i bocois de vi. Els mercaders com son pare d'en Joan Capallé pesaven els animals a l'estació mateix. Els bocois de vi que duïen de *Can Reus* i de *Can Antoni Molidaigo* els transportaven amb un carretó especial fins a l'estació.

"La carga y la descarga de los vagones va a cuenta del remitente o consignatario"

A l'estació hi havia una consigna on es guardaven els paquets fins a un termini d'un o dos dies. L'amo en Joan anava a avisar els destinataris si no havien passat a cercar els paquets. Es cobrava una pesseta de multa per cada dia que passava . La vestimenta que duïen els mossos era molt senzilla: una gorra de plat blava amb una insígnia d'un tren i a l'hivern un abric de color negre. Pel que fa als Caps d'Estació, l'uniforme ja era més complet: una americana i uns calçons de vellut i una gorra.

No podem deixar de parlar del sou que cobrava l'amo en Joan quan començà a fer feina: "cobrava 4 pessetes diàries. En aquells temps hi havia molt poca gent que cobràs tant a dins Porreres!. El darrer sou que vaig cobrar de la Companyia de Ferrocarrils varen ser 3.008 pessetes mensuals."

Són moltes les vivències personals i col·lec-

tives que aquí podríem escriure referent als anys que aquest mitjà de transport fou utilitzat per la majoria de porrerencs i que avui romanen a la memòria. Ja hem començat a recopilar-ne unes quantes que a propers números de Llum d'Oli anirem publicant. Però ja que l'amo en Joan ens ha concedit aquesta entrevista no podem deixar d'esmentar dos comentaris que ens ha fet sobre el passeig pel tren que es feia cada diumenge a partir del dia del Ram i el transport en tren de les restes mortals del Sr.Jaume Mora Sitjar Notari.

"...després del sermó de quaresma que es feia cada diumenge, el jovent, quan sortia de l'església, anava cap a l'estació a veure passar el tren de les sis. Aquest passeig es feia tot els diumenges de quaresma. Era un dels pocs entreteniments que tenien en aquell temps."

"El senyor Jaume Mora Sitjar, propietari de les possessions de Mina, Son Vaquer i Son Orell, va morir a Barcelona i per voluntat pròpia va voler que fos enterrat a Porreres. El van dur des de Palma fins aquí amb el tren. Jo, que era molt conegut seu vaig dir al "Jefe" "Them de passar per l'estació" . Record que tot el poble va venir a esperar-lo. Després el dugueren a braços fins al cementiri. Va ser l'únic mort que vaig veure transportar".

Segurament, molts de porrerencs i porrerencques d'una certa generació, després d'haver llegit aquesta entrevista hauran refrescat la seva memòria i amb nostàlgia recordaran un de tants viatges a Felanitx o a Palma amb el tren. Altres, els més joves, pot ser, es qüestionaran el per què de la supressió d'aquest mitjà de transport, el desaprofita-ment de les estacions, el possible retorn ...

DITES

Antoni Pubil

Les dites són una part més del nostre folklore, de la nostra cultura popular, la qual ens permet assolir un ampli coneixement de la realitat i ens vincula amb el nostre entorn més proper. La cultura popular ens posa a l'abast els béns culturals del nostre poble, l'enginy dels avantpassats i ens convida a participar-ne. Així, a través de les dites, tenim accés a la comprensió de l'entorn mitjançant els coneixements i sentiments acumulats per tot un poble, que es van transmetent de generació en generació.

A les dites trobam aspectes que fan referència al món rural (costums, productes del camp, les estacions, els fenòmens meteorològics...),

Octubre finit; raïm recollit.

*Març ventós i abril plujós,
fan el maig florit i hermós.*

*Maig calent i plujós,
fa l'any ric i abundós.*

mentre que d'altres estan relacionats amb el treball de l'home, actituds enfront de la vida, elements per tenir cura del nostre cos...

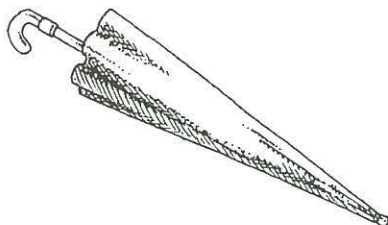
*Metge de setanta
i barber que no arribi als quaranta.*

A la taula i al llit, al primer crit.

*Et curarà de tot mal,
una ajuda d'aigua amb sal.*

Conèixer les dites populars, a més de les diverses manifestacions del

nostre folklore, ens fa sentir part integrant de la societat en la qual vivim i ens permet cercar noves formes de relació amb l'entorn. Les dites sintetitzen i defineixen coneixements i vivències.

Constipat suat, constipat curat.

*Gelat i lllaminadura
fan mal a la dentadura.*

*El meló al matí és or,
al migdia plata i a la nit mata.*

Normalment són construïdes en forma de rodolí. És a dir, les dues parts en les quals podem separar la dita acaben en dues paraules que rimen, quasi sempre, en rima consonant.

Alimenta tant la mel d'abelles
com la llet d'ovelles.

Això facilita la seva memorització, ja que no hem d'oblidar que les dites pertanyen també a la literatura oral.

Les dites ens permeten poder conèixer un esdeveniment proper que encara ha de passar. Sabrem que una activitat o un fet concret està a punt d'ocórrer si acudim als coneixements que ens transmeten les dites.

*Pel mes de febrer,
treu la flor l'ametller.*

*Sembraràs quan voldràs,
però pel juny segaràs.*

Són moltes les dites, i a la vegada les més conegudes, que contribueixen a descobrir la relació existent entre l'home i la natura, entre el cicle de l'any i els productes del camp, i mitjançant les quals podem observar i comprovar en el nostre entorn els amplis i variats coneixements del cicle de l'any i del camp que ens han estat transmesos pels avantpassats.

*Setembre s'enduu els ponts
o eixuga les fonts.*

*Si vols una bona col,
planta-la pel juliol.*

*Per l'abril, blat espigat;
pel maig, granat;
pel juny, segat;
pel juliol, trillat;
per l'agost, mòlt i pastat.*

Així i tot, a vegades descobrim que els avantpassats no s'han posat gaire d'acord a l'hora de transmetre'ns alguna cosa concreta mitjançant el folklore. Això, per exemple, passa amb una dita que fa referència al mal que fan les ferides. Una versió diu:

*Quan cou, cura
i quan pica, madura.*

Mentre que l'altra ens diu:

*Quan pica, cura
i quan fa mal, madura.*

És, però, l'anàlisi del contingut dels missatges de les dites, els sentit crític, el que ens aproparà a les nostres arrels i a tota la saviesa, imaginació i enginy dels nostres predecessors. Per aquest motiu voldria acabar proposant un exercici que consisteix en unir la primera part de la dita, a la columna **A**, amb la part que falta, a la columna **B**.

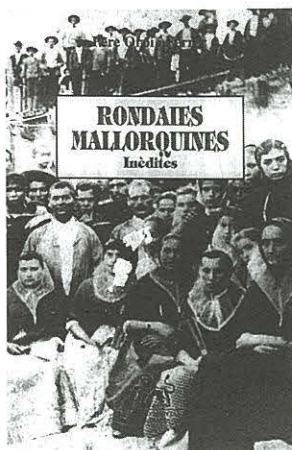
- A) *Quan l'octubre està finit,
Quan la formiga tanca el niu,
Si la tos et don neguit
El rossinyol
Novembre humit,*
- B) *el cel plora i el moliner riu.
gàbia no vol.
eucaliptus ben bollit.
mor la mosca i el mosquit.
et farà ric.*

PRESENTACIÓ DE LLIBRES A MANACOR

Aina Sansó i Rosselló

El passat 30 de gener tengué lloc, a l'Escola Municipal de Mallorca de Manacor, la presentació de dos nous llibres, dins el marc dels actes de cloenda de l'any alcoverià, i com a preàmbul de les IV Jornades de Cultura Popular que es celebraren l'1 i el 2 de febrer.

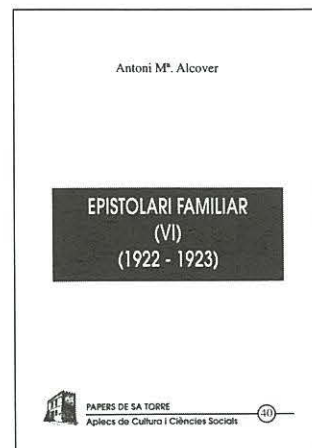
Joan Barceló, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Manacor, presentà l'acte, i seguidament prengué la paraula Gabriel Barceló, director de l'Escola i autor del **VI EPISTOLARI FAMILIAR** de Mn Antoni Mª Alcover. Per donar a conèixer una mica el bessó de la seva recopilació, res millor que llegir algunes de les moltes cartes recollides on el prevere manacorí ens fa gaudir de la seva fina ironia, i on quedà

en evidència que tot i els conflictes lingüístics que amba temes de normativa provocà el mossèn amb l'Institut d'Estudis Catalans, ell sempre va mantenir un respecte exquisit per les normes, alhora que les enriqueix amb el seu exuberant llenguatge col·loquial.

Posteriorment, Leonard Muntaner, que presentà Mn Pere Orpí, manifestà el seu desig que continuàs amb la seva tasca narrativa, a la vegada que feia al·lusió a les obres poètiques ja publicades per l'autor.

Gabriel Barceló va glosar després la seva obra destacant la seva llarga fidelitat a la nostra llengua. Quan a l'obra presentada, **RONDALLES MALLORQUINES INÈDITES**, en va destacar el domini del registre col·loquial familiar, a l'alçada sens dubte del de Mn Alcover, i fins i tot més atrevit, ja que tracta sempre temes que eren tabú per al prevere, amb una sensibilitat i deli-

cadosa que ens fa endevinar al capdavall el poeta.

Ja per acabar, Mn Pere Orpí contà com havia dipositat en aquest recull les rondalles que recordava i guardava dins el cor des dels anys de la infantesa, i que creia que el millor homenatge que podia retre a Mn Alcover era publicar aquest nou aplec per tal que tots, com ell mateix, els poguem assaborir ja que les rondalles són una joia de la narrativa illenca.

No podia finalitzar l'acte sense escoltar-ne una, i Pere Orpí, amb la seva veu potent i dolça de poeta, ens feu gaudir de debò tot escoltant **ELS FRARES DE LA TRIPA**.

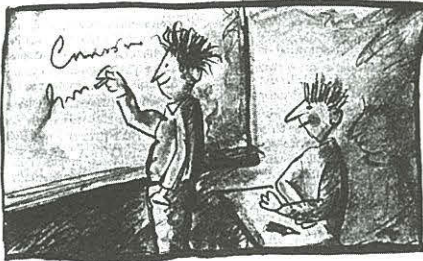
PUB RESQUILLS
ES TRUI DE PORRERES

C/ Pou Florit, 14 - PORRERES

PORRERES I EL NOU SISTEMA EDUCATIU. POSSIBILITATS. (II)

Els cursos d'Iniciació Professional.

Margalida Barceló i Taberner.

Al número anterior de **Llum d'Oli** esmentàvem que el títol d'ESO esdevindria a curt termini un títol bàsic tal com és ara el títol de Graduat Escolar. I els alumnes que no superin aquests estudis? La llei preveu una possible sortida per aquest alumnat que no ha pogut aprovar l'ESO. Es tracta dels cursos d'Iniciació Professional, coneguts també amb el nom de **Garantia Social**.

Aquests cursos els poden oferir els Instituts d'Educació Secundària, però també els Ajuntaments, l'INEM, les ONG o altres institucions (exèrcit, etc.) amb un conveni amb l'administració educativa.

Són cursos fonamentals per a l'alumnat amb dificultats de formació bàsica (escriure bé, fer càlcul i comptabilitat bàsica, manejar llibres, guies, etc) perquè els permet seguir fent feina i intentar sortir del retard escolar que arrosseguen ja que a partir d'ara estaran dins una classe reduïda amb un màxim de 12 alumnes. A més, tenen una part pràctica enfocada cap a la integració dins un lloc de feina determinat i una altra part dedicada a qüestions d'organització laboral,

paperassa d'hisenda, etc. a un nivell elemental.

Una altra característica important d'aquests cursos és que possibiliten tornar a entrar dins el sistema educatiu i poder seguir estudiant i aprenent un ofici amb la titulació oficial corresponent.

Ara per ara els alumnes de Porreres tenen a prop les possibilitats que ofereix l'Institut de Felanitx: **Iniciació Professional de Comerç i Iniciació Professional d'Electricitat**. De moment, l'Ajuntament de Porreres no ha tengut cap iniciativa per fer alguns d'aquests cursos. Com a mostra l'Ajuntament d'Artà n'ofereix un de **Rehabilitació de Cases Antigues**, el de Son Servera, un de **Restaurant-Bar**, etc. I això que el Ministeri d'Educació no posa limi-

tacions de cursos: la programació pot ser de qualsevol ofici o camp laboral.

Educació Infantil (de 0 a 6 anys), **Ensenyament Obligatori** (de 6 a 16 anys) i algun curs de **Garantia Social** adequat a les necessitats dels joves i al·lotes del poble:

Seria demanar massa que a Porreres, que té més de 4.000 habitants, tenguéssim aquestes etapes educatives bàsiques cobertes?

“la Caixa”

C/ Hospital, 5 Porreres

NEGRE 1993 VINS MIQUEL GELABERT

Francesc Grimalt

El que sorprèn d'aquest petit celler, que no supera la capacitat total de 5.000 l, és el grau d'improvisació i la quantitat de varietats i sistemes de vinificació que s'hi duen a terme.

El celler es troba ubicat a Manacor i fou fundat l'any 1985 pel propi Miquel Gelabert. La política que s'hi practica és la d'introduir varietats i sistemes de vinificació foranis, per tal de millorar la qualitat dels seus vins. Aquesta bodega, tot i ser desconeguda per una gran majoria del públic mallorquí, manté una línia de vins que, en molts de casos, podria competir amb les bodegues més famoses de l'illa.

El vi que ens ha duit a escriure aquestes quatre ratlles és un Cabernet Sauvignon 100%, elaborat l'any 1993 i que prové de les vinyes manacorines del Morro i del Poàs. Després d'una estada de dotze mesos en bóta de roure americà i

d'una criança reductora en botella de també un any, el vi surt al mercat. Manifesta un color negre amb reflexos vermells. En nas, es noten tocs especiats (propis del cep Cabernet), amb un fons balsàmic que demostra una bona criança. En boca, és fresc i viu, amb una càrrega tànica lleugera, però de bona qualitat. El retronasal és complex, però bàsicament recorda la criança en roure.

El vi es troba en un moment òptim de consum, però així i tot, pot aguantar el pas del temps si es guarda en les condicions adequades. El seu preu aproximat de venda al públic és de 700 pessetes.

EL PLAER DE BEURE

MERLOT de Santa Catarina

El cep Merlot és la principal varietat utilitzada a St. Émilion (França), només amb aquesta petita informació, no cal afegir gaire més coses per averiguar que es tracta d'una varietat extraordinària, com també ho són els vins que s'obtenen en aquesta zona bordelesa.

Fa uns deu anys, les bodegues de Santa Catarina plantaren aquesta varietat a Son Aloi, finca de la seva propietat que es troba al terme de Sencelles, obtenint-ne un bon resultat, com així ho demostra el seu monovarietal de Merlot, tot i que el cep presenta dificultats de quallat, com també es demostrava en el seu sistema

originari, es pot dir que s'ha adaptat bé a la nostra illa.

La vinificació del Merlot en qüestió s'ha realitzat al terme d'Andratx, on Santa Catarina té les instal·lacions necessàries per a l'elaboració dels seus vins, dirigides per Francesc Fibla (enòleg) i Josep Seguí (bodeguer). Aquest vi de Merlot ha estat durant nou mesos en bóta de roure americà i dos anys i mig en ampolla, té un color robí amb reflexos teula. En nas ens presenta un interessant ventall d'aromes dels quals destacarem els afruitats (groselles, albercoc), els tocs d'espícies (pebre verd i canyella) i els de tabac, vainilla i fumats, que delaten la bona criança. En boca és fresc, amb un contingut de glicerina que li dona sensació avellutada i una càrrega de tanins equilibrada, que dona un final en boca net i complex.

En definitiva, Santa Catarina ha sabut aprofitar els bons resultats que dona aquest cep, tant al seu lloc d'origen com en els diferents llocs on ha estat implantat.

Aquest vi recomanat pot acompanyar des d'uns caragols a un conill amb ceba, passant pels clàssics embotits i formatges, i recordant que és fantàstic amb una porcella rostida.

BAR CA SA VIUDA

Especialitats:
"Callos", frit i llengua

C/. d'en Veiet, 1 - Tel. 64 70 57 - PORRERES

SI FEIM PAGAR NO VENDRÀ NINGÚ I SI NO FEIM PAGAR VENDRÀ MÉS GENT.

“De vegades es riure fa plorar“

Gaspar Barceló i Barceló

Un vespre de festa a l'Auditori

Porreres, un divendres de matí a un cap de cantó de qualsevol indret de la vila. En escena na Fulana i na Sutana dues dones de mitja edat. Duen una senalla penjada al braç, vénen de comprar.

FULANA- Has d'anar a s'auditori avui vespre ?

SUTANA- I què hi ha ?

F-Fotre ! o no escoltes sa ràdio ?

S-Sí, però ara fa dos dies que vaig a fer receptes i just just tenc temps d'escoltar-la.

F-No i ja fa més d'una setmana que ho anuncien!

S-Fieta, què vols que te digui? no n'estic “enterada”.

Passa un “ motero “ a tota pastilla i quasi n'enganxa una.

F- Un dia mos mataran.

S-Saps si els hi posaven una bona multa ... com no en farien tanta de via!

F-Bé, vendràs o no ?

S-Però i encara no m'has dit què hi fan.

F-Me pens que fan.... Ara no ho sé cert.

S-Bé, en sabre-ho ja m'ho vendràs a dir.

F- Ah, sí ! ja me'n record. Crec que és cosa de música clàssica, d'aquella que fa son.

S- Oh no! idò. M'estim més dormir-me a sa camilla mirant sa televisió.

F-Venga, podries venir. Tanmateix és “ gratis “.

S-És gratis ? i a na quina hora és ?

F- Crec que és a les nou.

S-Bé idò, passa a cercar-me en haver sopat.

F-No! que en acabar hi ha coca i vi per tothom.

S-Viola! haguessis començat per aquí.

F-Bé idò, ja mos vorem.

S-Dios.

F-Dios.

El vespre devers les nou.

F- Qui hi ha per aquí, on sou ?

S-Som allà dalt.

F-Venga que ja feim tard.

S-Deixa'm acabar de posar ses calces.

F- Ara que hi pens, no he pensat a agafar mocador.

S-Baixant s'escala És igual jo en duc de paper. Au ja estic.

Un quart més tard. Després de la primera cançó.

S-Quina son ! no puc més, i amb aquestes butaques tan incòmodes...

F-Ja t'ho he dit jo, que feia son.

S-I falta molt per acabar ?

F-No, només falten tres cançons.

S-Jesús ! si totes són tan llargues com aquesta esteim ben arreglades.

F-Bé, tu beca si vols becar, en acabar ja et despertaré.

Mitja hora més tard.

F-Eh Sutana! obri ets ulls!

S-O ja ha acabat?

F-Encara no, però crec que ja preparen ses taules.

Un quart més tard.

S- I què és allò d'allà? O rifen una panera de Nadal?

F-No, això és per si volen donar qualche cosa per ajudar amb sos “gastos”.

S-No i jo no he agafat cap cèntim.

F- I jo tampoc.

S-Idò, i ara què feim?

F-Fotre!, voltarem per s'altra banda i farem de no vorer-la.

Mitja hora més tard.

F-Mos n'anam? Ja s'ha fet tard.

S-Quina hora s'ha fet ?

F-Les onze “ menos “ quart.

S- Espera, agafaré un caramull de programes grossos.

F-O en fas col·lecció?

S-No, però van bé per posar en terra.

F-Agafa'n per jo ja que hi ets

S-Au, mos ne podem anar ja.

F-Deixa'm un mocador de paper que duc ses mans plenes d'oli.

S-Ha estat bona sa coca, eh?

F-Preciosa, i s'ensaïmada boníssima. No l'has tastada?

S-No, m'agrada més sa coca.

F-Ja t'he vista ja, que no et movies de devora sa palangana.

S-Fotre! i que no haviem de sopar aquí?

F-I què no hem sopat?

S-Jo ho ben trob! amb sa coca que he menjada crec que fins diumenge no tornaré a tastar res.

F-Bé, jo volt per aquí. I tu, què fas?

S-No, jo me'n vaig per avall.

F-Bé idò, fins una altra.

S-Bona nit.

F-Bona nit.

Això que he escrit segurament vos semblarà una escena d'una comèdia mallorquina, d'aquelles que fan riure, però no, no ho és. És la reali-

tat del poble de Porreres, un poble on moltíssima de gent ignora la feina d'unes entitats i encara menys les despeses que això els comporta (*la qualitat costa de mantenir*). Un poble malauradament acostumat a anar per tot sense pagar i on van als actes amb un nul interès sobre el que van a sentir o a veure, simplement hi van perquè no paguen i si en acabar hi ha refresc, millor. És així de trist, i el més trist de tot és que les entitats ja ho tenen ben assumit. SI FEIM PAGAR NO VENDRÀ NINGÚ, una

frase que segurament es diu i es repeteix massa dins de la gran majoria d'entitats, i el que és pitjor, si demanen ajuda mitjançant la voluntat s'exposen a quedar amb un pam de nassos, ja que la majoria de gent en fuig i no hi contribueix, i es veuen totes i cada una obligades a córrer amb unes despeses de vegades molt males de suportar. Com ho tenen les entitats? gens clar. L'únic "positiu" que poden dir és: SI NO FEIM PAGAR VENDRÀ MÉS GENT, trist però és la pura realitat.

ALEXANDRE RALUY:

"AL CIRC ÉS MILLOR HAVER-HI TREBALLAT DES DE PETIT"

El Circ Williams, una empresa holandesa i espanyola, ha complert 15 anys

Joan Sorell i Adrover

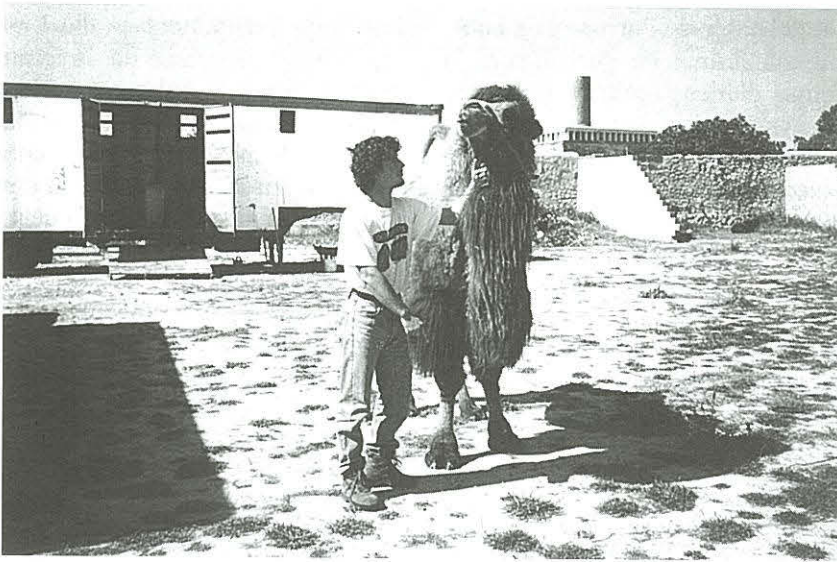
El Circ Williams, creat l'any 1982, ha recalat per mig món. Els seus membres han estat a Àfrica, al nord d'Europa, al Carib, i ara duen cinc anys recorrent l'Estat espanyol. Després d'estar present un parell de setmanes a Ciutat amb notable èxit, aquest circ oferí diverses actuacions en dies passats a Porreres, atraient l'atenció dels nins, i en conseqüència la dels seus pares, els quals no volgueren privar els fills d'una experiència que als seus pocs anys resulta absolutament transcendent. Alexandre Raluy, domador i acrobata, no té cap inconvenient en mostrar les poques coses que en realitat hi ha per veure a un circ quan no és el moment d'una actuació. Però, no obstant, assegura que

"crear un circ, encara que jo no ho hagi fet mai, és una tasca molt complicada: s'han d'adquirir camions, envelat, cadires, animals... i trobar la gent ideal per a formar l'espectacle, així com persones que s'encarreguin de realitzar unes gestions administratives que gairebé sempre resulten imprescindibles.

Respecte a si és possible ingressar a un circ sense haver-se mogut en aquest ambient des de la infantesa, Raluy afirma que "normalment sí que s'ha d'haver començat des de nin, per a un acrobata és millor començar des de jove. Llavors, s'han d'anar compaginant estudis amb assaigs; és així com un es pot introduir al circ. També s'ha de tenir molta estimació pels animals: aquí tenim serps, cocodrils, aranyes, ximpanzés, camells, búfals i altres classes d'animals exòtics. Quant als aspectes artístics, tots som acrobates, equilibristes, mags, pallassos, i alguns exhibeixen

números que són difícils d'explicar. Cada un es prepara a la seva manera, si bé en tots els casos s'ha de treballar dur per sortir endavant, o només per poder viure d'això".

L'anar i tornar d'un lloc a un altre es una de les característiques del circ tenint en compte les més variades circumstàncies, però en general, segons l'acrobata, "a la península depèn en gran part de l'economia del poble el fet que optem entre els llocs, mentre que a Mallorca es té molt en compte la situació a l'illa. Tenim un persona, n'Eduard, que s'encarrega d'anar formalitzant els contractes. Mentre tant, a nosaltres ens correspon innovar l'espectacle, ja sigui el propi o incluint nous mitjançant agències especialitzades." Les anècdotes que els succeeixen són moltes, per la qual cosa a Raluy li resulta difícil recordar-ne algunes. Explica que a Aràbia Saudita

es trobaren que no permeteren treballar a les dones i vàren haver de posar només homes. "També, a certs països africans ens demanen que duguem molts d'animals. A cada regió és possible trobar-se amb problemes, qualcú que no coneix aquest ofici no sap el que és trobar-se enmig d'Àfrica i no saber com funcionen allà els trens. En una ocasió, ens vàrem veure obligats a tallar la part de damunt dels camions, que havíem de carregar en el tren, perquè no es rompassin en passar pels túnels. Hi ha països en els quals la gent no sap el que és un circ, ni tampoc l'electricitat, i tot el món observa amb curiositat el

muntatge de les instal·lacions elèctriques."

A on els artistes de circ troben majors facilitats per a treballar és en el nord d'Europa, a molts d'aquests llocs els contractes es formalitzen amb mesos d'anticipació. A Mallorca el procedir és distint, aquí gairebé tot s'improvisa. Ells compten amb l'avantatge que el circ sempre agrada molt als espectadors. No obstant, aquest espectacle en continua evolució és distint segons els països. Es pot dir que com més s'avança cap al nord d'Europa els circs se van fent cada vegada més petits. A l'Estat espan-

yol, els vells artistes, alguns pertanyents a sagues familiars que visqueren molt d'aprop la guerra civil aficats entre els dos bàndols, ara es mantenen en l'àmbit del circ conscients que a totes parts són respectats.

De tant en tant sorgeixen noves modes, com la més recent de retornar a escenificar l'espectacle més antic, quelcom que realitzen a la perfecció el Circ de l'Art i el Roncali. Alguns circs estan relacionats molt directament amb l'Estat, són els circs nacionals que opten quasi sempre per l'esplendor de la posada en escena i actuen a tot el món. A Mònaco cada any es celebra un gran festival del circ, en el qual alguns artistes del Circ Williams han actuat.

La vida dels protagonistes d'aquest tipus de funcions ha canviat des de fa temps, avui en dia utilitzen molt la informàtica i disposen d'antenes parabòliques per poder veure la televisió dels seus respectius països, i fins i tot de bones instal·lacions de telefonia mòbil. No obstant, l'antic muntatge de l'envelat i tenir cura dels animals continua essent imprescindible. Quelcom segueix fent que aquesta manera de viure sigui només per als escol·lits.

Tel. 64 74 95 PORRERES

*Bartomeu Ferrando i Ballester
Guillem Soler i Vanrell*

ECONOMISTES

Assessoria Fiscal - Comptabilitats - Assegurances

C/. Nuño Sanç núm. 11 - 1er A
Tel. i Fax 16 81 56 PORRERES

LA CATALOGACIÓ DELS CAMINS RURALS: UNA NECESSITAT.

Biel Roig Bauçà.

Si hi ha una cosa que no agrada a ningú és que li facin els comptes, però en aquests moments pareix que ens estan passant per damunt i no ens podem quedar amb les mans aplegades.

Camins que tota la vida han estat oberts per al pas de tots els porrerencs i porrerencques, ara han estat tancats fora cap tipus de mirament. D'aquesta manera, fent una volta pel terme de Porreres, observarem tot un espectacle de barreres que t'obliguen a girar en rodó: el camí d' Es Poassos, el de Son Servera o la desviació del camí del Molí de Frare Pere.

A més, aquestes barreres estan decorades amb un cartell escrit de qualsevol manera: "Prohibido el paso" o "Camino Privado". A vegades també hi podem trobar senyals de trànsit que t'informen que el camí no té sortida, quan no és veritat (al camí d'Es Poassos, per exemple). D'aquesta manera ens estan fragmentant el graellat de comunicació del terme així com també les seves característiques.

Aquest tancament s'ha justificat a vegades pel fet de tenir animals amollats o pel fet que els nous propietaris estrangers (o no: el senyor de Son Servera és mallorquí) tenen un fort sentit de la propietat.

La problemàtica està servida i tot-hom en vol fer de les seves, però, d'aquesta manera ens estan tancant camins que any rere any s'han

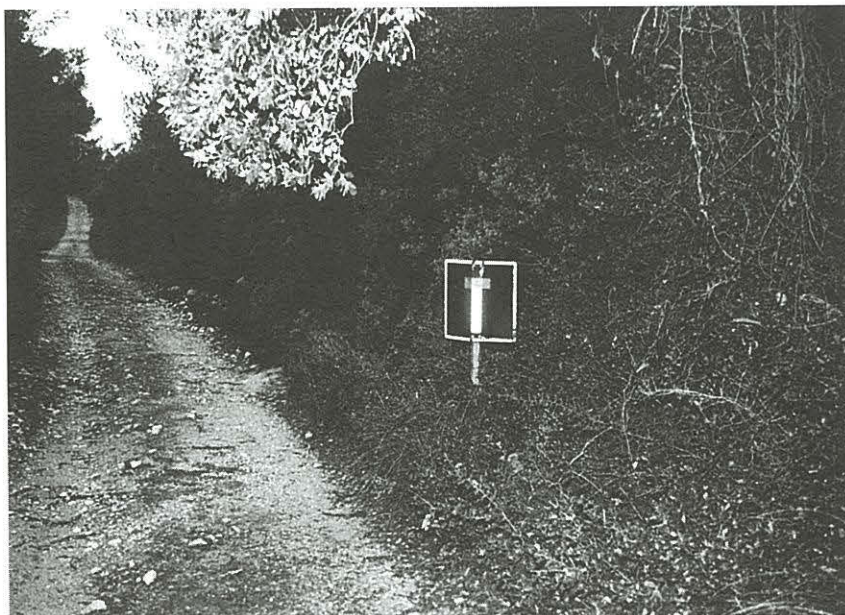
anat formant i constituint d'acord amb les condicions del seu moment. Tota aquesta xarxa viària forma part dels porrerencs i porrerencques i per tant s'han de respectar cada un dels seus trets com poden ser el seu topònim, els seus marges, el dret de pas, els arbres, etc.

La reacció de l'Ajuntament davant d'aquests fets ha estat pràcticament nul·la i la tranquil·litat per aquest tema regna dins la Sala tot i que la solució està en les seves mans. Aleshores s'hauria de començar per catalogar cada un dels camins del terme deixant ben clar les seves característiques i eliminant així el sentit de propietat que s'ha establert sobre els camins públics i els d'ús públic.

Alguns pobles de Mallorca ja han catalogat els seus camins: Valldemossa, Deià, Bunyola i Banyalbufar. Altres ja han començat les passes per dur a terme aquesta tasca a través del CIM (Consell Insular de Mallorca): Consell, Inca i d'altres.

El següent pas ja ha de ser que aquesta catalogació tenguí efecte i tenguem els camins oberts ben per ample. Mentrestant nosaltres estam sofrint les conseqüències de tots aquests atemptats contra l'espai rural i esperam que la solució d'aquest tema arribi el més aviat possible.

Camí rural d'Es Poassos

El planter de jugadors està format per:

Porters: Xim Sorell i Biel Calafell.

Defenses: Miquel Garau, Miquel Nicolau, Adrián Arangunde, Sebastià Tous, Joan Andreu i Vicenç Blanco.

Mitjos: Llorenç Bosch, Joan Grimalt, Rafel Figuera, Guillem Fullana, Pau Grimalt i Jordi Nicolau.

Davanters: Ramon Aragunde, Joan Jiménez, Joan Carles Trobat, Pere Puigserver i Joan Bauçà (màxim realitzador de la temporada).

LA UE PORRERES

ELS CADETS

Xim Barceló

De tot el futbol base porrerenc, l'equip que prepara Miquel Servera, juntament amb Tomeu Blanc, és amb tota seguretat el que ha obtingut els resultats més discrets al llarg de la fase regular del Campionat que recentment ha acabat. Tot i així, ben pocs, per no dir-ne cap, dels dinou jugadors que iniciaren

la temporada, han abandonat la disciplina de l'equip, cosa força difícil avui en dia. El còs tècnic, sense oblidar els delegats-directius, Joaquin Aragunden i, els primers mesos, Joan Jiménez han aconseguit fer d'aquest col·lectiu una autèntica pinya.

Actualment, els porrerencs prenen part en la Copa President que organitza, any darrera any, la Federació Balear de Futbol. Han jugat tres partits i només han aconseguit un empat.

NOTA : ESPORT ESCOLAR

Els equips de Volei masculí i femení del Col·legi Verge de Montisíon, es classificaren per disputar les finals insulars d'aquesta modalitat d'esport tan arraigada en aquest centre.

El pròxim número de Llum d'Oli intentarem conèixer una mica més d'aprop ambdós equips.

El que necessitis
per practicar el teu esport

ESPORT ESPLAI

Dilluns horabaixa tancat

Sala 7 Porreres

Tel. 16 83 13

Sa Pastera

Bar - Restaurant

*Nou assortit
d'entrants
i plats
de pasta*

C/. Pou Florit, 10 • Tel. 64 71 09
PORRERES - MALLORCA

ESPORT ESCOLAR

FASE FINAL INSULAR FUTBOLET D'INICIACIÓ

SES FORQUES -PORRERES
abril/maig 97

Xim Barceló

Estam d'enhorabona, l'equip de futbollet d'iniciació del Col·legi Públic Escola Nova, entrenat per Joan Obrador i Serafi Expósito, va guanyar, sense perdre un partit, la Fase Final Insular de futbollet d'iniciació. Les finals es disputaren al Camp Municipal de Ses Forques -Porreres-, en dues jornades, la primera el 26 d'abril i la segona el 3 de maig. Hi participaren un total de 16

equips, els dos primers classificats de vuit grups comarcals de la part forana. Provenien gairebé de totes les contrades de Mallorca, de Sóller fins a Artà, passant per Esporles, Inca, Sineu, Maria de la

Salut, Santa Margalida, Petra, Manacor per arribar a Porreres.

La trajectòria del conjunt de l'Escola Nova, durant la fase regular del campionat, ja va esser del tot brillant. D'un total de catorze partits jugats, aconseguiren onze victòries per un empat i només dues desfeites. A les finals l'equip porrerenc va seguir pel bon camí fins assolir l'èxit. Guanyà tots els partits, aconseguí 30 gols a favor, que sumats als 80 de la fase regular donen un global de 110, dels quals 51 duen el segell de Miquel Sorell.

Els joves futbolistes, d'edats compreses entre els 5 i 7 anys, que formen el planter, són: Joan A. Puigserver, Mateu Fernández, Josep Munar, Benet Mora, Miquel Sorell,

Jaume Solivelles, Miquel Expósito, Antoni Sastre, Antoni Sorell, Joan Barceló i Miquel Gil.

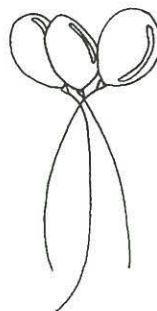
Si a la part esportiva l'equip va donar la talla, la part d'organització no va quedar endarrera, els pares i mares de l'Escola Nova foren els encarregats de preparar l'esdeveniment. Cal destacar que durant les dues matinals passaren pel recinte més d'un milenar de persones. Entre els jugadors es repartiren uns 500 entrepans i uns 600 refrescs, a part del corresponent trofeu per equip.

L'única llacuna, segons l'organització, va esser que la presència d'un representat de l'Ajuntament tant en els preparatius com en les dues jornades va brillar per la seva absència, i a falta d'autoritats, el director de l'Escola Nova, Bartomeu Gil, va presidir l'entrega de trofeus. Des d'aquí creiem que un esdeveniment com qualsevol, que fomenta mitjançant l'esport la cultura, la formació dels més petits, es mereix esser tractat amb més interès. Al cap a la fi la il·lusió del nins entre altres coses, també es important.

PAPERERIA ALMOINA

Llibreria - Fotocòpies - Objectes de regal

C/. Almoina, 10 · Tel. 16 80 19

Grup d'Animació
INFANTIL

3i2,5

PORRERES.

tfs: 647008 - 647617 - 647548 - 209970.

SORTIDA DE NOCES

D'esquerra a dreta (primera fila): Leonor Mora (*Baco*), Apol·lònia Garau (*Gran*), Joan Ordines (*Cas Trinxet*), Juanita Jaume, Apol·lònia Binimelis (*Duertida*), Sinaver, Pereta Julià (*Can Lluc*), Maria Soler (*Corró*), Maria Gornals (*Renya*) i Agnès Sijar (*Pistola*).